II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 10ης Ιουλίου 1987

σχετικά με διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ
(IV/31.192 — Tipp-Ex)
[IV/31.507 — Tipp-Ex (σύμβαση-τύπος)]

(Τα κείμενα στη γαλλική, αγγλική γερμανική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(87/406/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 1 και το άρθρο 15 παράγραφος 2,

τις καταγγελίες που υποβλήθηκαν στις 30 Μαρτίου 1984 από την επιχείρηση ISA France Sarl, Bar-le-Duc, (Γαλλία), και στις 24 Ιουλίου 1984 από την επιχείρηση M. Visser's Industrie & Handelsonderneming-VIHO BV, Eijsden, (Ολλανδία), κατά της εταιρείας Tipp-Ex Vertrieb GmbH & Co KG, Frankfurt, (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας),

την κοινοποίηση και την αίτηση αρνητικής πιστοποίησης που υπέβαλε η Tipp-Ex στις 7 Μαρτίου 1985 σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 4 του κανονισμού αριθ. 17 όσον αφορά τη σύμβαση τύπο «σύμβασης εξουσιοδοτημένου διανομέα»,

την απόφαση της Επιτροπής της 10ης Απριλίου 1986 να κινήσει τη σχετική διαδικασία,

αφού δόθηκε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 σε συνδυασμό με τον κανονισμό αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 [2], η δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά τα σημεία της καταγγελίας,

μετά από διαβούλευση με τη Συμβουλευτική Επιτροπή Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(1) Αντικείμενο της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ της Tipp-Ex και των εμπόρων αποκλειστικής διανομής των προϊόντων της σε πολλές χώρες της Κοινότητας για να εμποδίσουν τις παράλληλες εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων της Tipp-Ex στο εσωτερικό της κοινής αγοράς. Η διαδικασία κινήθηκε μετά από καταγγελία, την οποία υπέβαλε η ISA France στις 30 Μαρτίου 1984. Η σύμβαση τύπος που κοινοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου 1985 συμπεριλήφθηκε στη διαδικασία λόγω της στενής σχέσης της με το όλο θέμα.

Α. Οι επιχειρήσεις

α) *Tipp-Ex*

(2) Η εταιρεία Tipp-Ex Vertrieb GmbH & Co KG, Frankfurt, ασχολείται κυρίως με την εμπορία διορθω-

[1] ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.

[2] ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

τικών μέσων. Η επιχείρηση προμηθεύεται τα προϊόντα που διανέμει με το σήμα «Tipp-Ex» από την Stadler GmbH & Co KG, Frankfurt. Λόγω της ταυτότητας των εταίρων και των διευθυντών των δύο επιχειρήσεων η Επιτροπή θεωρεί ότι η Tipp-Ex και η Stadler είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Η Tipp-Ex πραγματοποίησε το 1984 συνολικό κύκλο εργασιών ύψους [...] (1) εκ των οποίων [...] στη Γερμανία και [...] στο σύνολο της Κοινότητας.

β) *Beiersdorf*

(3) Η Beiersdorf AG παρασκευάζει σειρά φαρμακευτικών καλλυντικών και χημικών προϊόντων, μεταξύ των οποίων και εκείνα του προγράμματος «Tesa». Ο συνολικός κύκλος εργασιών της Beiersdorf AG και των θυγατρικών της στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ανέρχεται σε [...]. Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του συγκροτήματος Beiersdorf ανήλθε το 1984 σε [...].

Η Beiersdorf ανέλαβε από τις 4 Ιανουαρίου 1982 την αποκλειστική διανομή των προϊόντων Tipp-Ex στη Γαλλία, μετά τη λήξη των συμβατικών σχέσεων μεταξύ της Tipp-Ex και της [...] (2).

(4) Η BDF tesa SA, Le Plessis Robinson, είναι μια από τις τρεις θυγατρικές εταιρείες της Beiersdorf στη Γαλλία. Διανέμει, μεταξύ άλλων, τα προϊόντα «Tesa» και Tipp-Ex στη Γαλλία.

γ) *Οι άλλοι συμμετέχοντες έμποροι αποκλειστικής διανομής είναι*

(5) — Burotex SA, Βρυχέλλες, Βέλγιο,

— [...] (μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1981),

— Esveha-Rijam (προηγουμένως Rijam Jade), Alphen aan de Rijn, Ολλανδία,

— Tipp-Ex (Leslie McLean) Ltd, Camberley, Surrey, Ηνωμένο Βασίλειο.

δ) *ISA France*

(6) Η ISA France Sarl, Bar-le-Duc, είναι μια σημαντική επιχείρηση εισαγωγών και εξαγωγών ειδών γραφείου. Οι πωλήσεις της πραγματοποιούνται στη Γαλλία, στην Ολλανδία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στην Αφρική. Η ISA France πραγματοποίησε το 1984 συνολικό κύκλο εργασιών ύψους [...] γαλλικών φράγκων περίπου. Στο σύνολο αυτό τα προϊόντα Tipp-Ex κατείχαν ένα ποσοστό [...].

ε) *VIHO*

(7) Η M. Visser's Industrie & Handelsonderneming-VIHO BV, Eijsden, Ολλανδία, ασχολείται με εισαγωγές και εξαγωγές ειδών γραφείου ιδιαίτερα στα κράτη μέλη της Κοινότητας. Ο ετήσιος κύκλος εργασιών το 1984 ανήλθε σε [...] ολλανδικά φιορίνια, εκ των οποίων [...] πραγματοποιήθηκε με προϊόντα Tipp-Ex.

Β. Το προϊόν και η αγορά των διορθωτικών μέσων

(8) Αντικείμενα της διαδικασίας είναι διορθωτικά μέσα για γραπτά κείμενα, δηλαδή διορθωτικά χαρτιά, διορθωτικά υγρά (τα αποκαλούμενα fluids) και διορθωτικές ταινίες.

(9) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επιχείρηση Tipp-Ex κατέχει ισχυρή θέση στην αγορά των διορθωτικών προϊόντων, αλλά δεν διαπίστωσε την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης. Πάντως, η Tipp-Ex είναι η μεγαλύτερη επιχείρηση στην Κοινότητα όσον αφορά τα διορθωτικά χαρτιά και υγρά. Αυτό όμως δεν ισχύει για τις διορθωτικές ταινίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το τμήμα της αγοράς με την ταχύτερη ανάπτυξη. Οι κυριότεροι προμηθευτές διορθωτικών ταινιών είναι οι καθιερωμένοι κατασκευαστές γραφομηχανών και έγχρωμων ταινιών. Η Tipp-Ex είναι απλώς και μόνο μια από τις οκτώ μικρότερες επιχειρήσεις, οι οποίες μοιράζονται ένα ποσοστό στην αγορά ύψους 30 %.

Για να εκτιμηθεί η θέση της Tipp-Ex στην αγορά, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η Tipp-Ex, ως μεσαίου μεγέθους επιχείρηση, ανταγωνίζεται μεγάλες επιχειρήσεις και ότι δεν υπάρχουν ουσιαστικά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά των διορθωτικών μέσων.

Γ. Το σύστημα διανομής της Tipp-Ex

(10) Η Tipp-Ex διανέμει τα προϊόντα της στο σύνολο της κοινής αγοράς καθώς και σε πολυάριθμες τρίτες χώρες. Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πωλεί στο ειδικό εμπόριο (χονδρικό και λιανικό εμπόριο), σε μεγάλα καταστήματα και σε δύο εξουσιοδοτημένους διανομείς.

Στα άλλα κράτη μέλη της Κοινότητας, η Tipp-Ex διανέμει τα προϊόντά της μέσω εμπόρων αποκλειστικής διανομής (βλέπε σημεία 3, 4 και 5), οι οποίοι από την πλευρά τους μεταπωλούν στο ειδικό εμπόριο.

(11) Η συνεργασία μεταξύ της Tipp-Ex και αυτών των εμπόρων αποκλειστικής διανομής στηρίζεται, εκτός από δύο εξαιρέσεις, σε προφορικές συμφωνίες. Σύμφωνα με τις εν λόγω συμφωνίες η Tipp-Ex έχει αναλάβει την υποχρέωση έναντι καθενός από τους εμπόρους αυτούς, να προμηθεύει σ' αυτόν μόνο ορισμένα προϊόντα με σκοπό τη μεταπώληση τους στο εσωτερικό μιας καθορισμένης περιοχής της κοινής αγοράς. Καθένας από αυτούς τους εμπόρους έχει, από την πλευρά του, αναλάβει έναντι της Tipp-Ex τις

(1) Κατά τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης παραλήφθηκαν ορισμένα στοιχεία κατ' εφαρμογή του άρθρου 21 του κανονισμού αριθ. 17 σχετικά με την τήρηση του επαγγελματικού απόρρητου.

(2) Κατά τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης δεν αναφέρεται το όνομα της επιχείρησης, προς την οποία δεν απευθύνεται ούτε η απόφαση, ούτε τα στοιχεία της καταγγελίας, και η επιχείρηση αναφέρεται ως «...».

τυπικές υποχρεώσεις ενός εμπόρου αποκλειστικής διανομής.

(12) Γραπτές συμβάσεις εξουσιοδοτημένου διανομέα υπάρχουν μόνο με την Tipp-Ex (Leslie McLean) και την Beiersdorf. Η σύμβαση με την Tipp-Ex (Leslie McLean) συνάφθηκε και άρχισε να ισχύει την 1η Οκτωβρίου 1983 και η σύμβαση με την Beiersdorf συνάφθηκε τον Δεκέμβριο του 1983 και άρχισε να ισχύει, με αναδρομικό αποτέλεσμα στις 4 Ιανουαρίου 1982. Προηγουμένως, οι συμβατικές σχέσεις αυτών των δύο επιχειρήσεων με την Tipp-Ex αποτελούσαν το αντικείμενο προφορικής συμφωνίας, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση των άλλων αποκλειστικών διανομέων. Στις 7 Μαρτίου 1985, δηλαδή μετά το τέλος της έρευνας, η Tipp-Ex υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού αριθ. 17, αίτηση αρνητικής πιστοποίησης για μια σύμβαση τύπο αντίστοιχη με τις συμβάσεις του εξουσιοδοτημένου διανομέα και κοινοποίησε αυτή τη σύμβαση τύπο «επικουρικά» σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του εν λόγω κανονισμού.

(13) Η σύμβαση τύπος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες σημαντικές ρήτρες:

«...

Άρθρο 14 — Πώληση εκτός της συμβατικής περιοχής

(1) Ο εξουσιοδοτημένος διανομέας αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην πωλεί τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας σύμβασης σε πελάτες εγκατεστημένους εκτός της συμβατικής περιοχής, εξαιρουμένων των κρατών μελών της Κοινότητας. Οι αιτήσεις που προέρχονται από πελάτες εγκατεστημένους σε αυτές τις χώρες πρέπει να διαβιβάζονται από τον εξουσιοδοτημένο διανομέα στους προμηθευτές. Ο εξουσιοδοτημένος διανομέας αναλαμβάνει, επίσης, την υποχρέωση να μην πωλεί τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης σε πελάτες, για τους οποίους γνωρίζει ότι έχουν την πρόθεση να τα μεταπωλήσουν εκτός της περιοχής της σύμβασης.

(2) Όσον αφορά τα κράτη μέλη της Κοινότητας, τα οποία δεν συμπεριλαμβάνονται στη συμβατική περιοχή, ο εξουσιοδοτημένος διανομέας αναλαμβάνει την υποχρέωση να απέχει από κάθε δραστηριότητα πωλήσεων. Αυτό σημαίνει, ότι δεν πρέπει να αναζητεί πελάτες σ' αυτές τις χώρες, να δημιουργεί υποκαταστήματα, να διατηρεί αποθήκες διανομής και να διαφημίζει τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.

...»

«...

Άρθρο 20 — Εδαφική προστασία

(14) (1) Ο προμηθευτής δεν προμηθεύει με προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης ανεξάρτητους διανομείς, για τους οποίους γνωρίζει ότι προτίθενται να τα μεταπωλήσουν στην περιοχή της σύμβασης. Είναι υποχρεωμένος να επαληθεύσει, με την απαιτούμενη επιμέλεια, αν υπάρχουν λόγοι να υποψιάζεται ότι ο ανεξάρτητος διανομέας πρόκειται να μεταπωλήσει τα προϊόντα στην περιοχή της σύμβασης.

(2) Ο προμηθευτής αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιβάλει στους διανομείς που έχουν συνάψει μαζί του άλλες συμβάσεις εξουσιοδοτημένου διανομέα, τις ίδιες υποχρεώσεις με εκείνες που αναλαμβάνει ο εξουσιοδοτημένος διανομέας στο κεφάλαιο II άρθρο 14 της παρούσας σύμβασης ...»

Δ. Μέτρα που έχουν ληφθεί από την Tipp-Ex για να εμποδιστούν οι παράλληλες εισαγωγές και εξαγωγές

(15) Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, η Tipp-Ex έλαβε από το 1979 έως το 1982 ουσιαστικά μέτρα για να εμποδίσει τις παράλληλες εισαγωγές και εξαγωγές μέσα στην Κοινότητα. Άσκησε επίσης πιέσεις στους εμπόρους της αποκλειστικής διανομής για να επιτύχει τη συμφωνία τους και την υποστήριξή τους στο θέμα αυτό.

Εξάλλου, οι προφορικές συμφωνίες μεταξύ της Tipp-Ex και των [...], Burotex, Esveha-Rijam και Tipp-Ex (Leslie MecLean) είχαν σαν στόχο να εμποδίσουν τις παράλληλες εισαγωγές και εξαγωγές. Αυτό προκύπτει από τη συμπεριφορά των συμβαλλομένων.

α) *Συμπεριφορά έναντι της ISA France*

(16) Στις αρχές του 1979 η επιχείρηση ISA France αγόρασε προϊόντα από την Tipp-Ex για πρώτη και τελευταία φορά. Δεδομένου ότι αυτά τα προϊόντα δεν πωλήθηκαν, αντίθετα από ό,τι είχει συμφωνηθεί, σε τρίτη χώρα και ένα μέρος αυτών κατέληξε να εμφανισθεί εκ νέου στη γερμανική αγορά, η Tipp-Ex απαιτούσε για κάθε νέα προμήθεια στην ISA France, να της υποβάλλεται από την επιχείρηση αυτήν λεπτομερής κατάλογος με τους παραλήπτες και τους τόπους προορισμού εμπορευμάτων.

(17) Στις 11 Απριλίου 1979 η Tipp-Ex απηύθυνε ένα τέλεξ στην ISA France, κυρίως για να της καταλογίσει ότι πώλει τα προϊόντα Tipp-Ex στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και ότι πληροφορεί τους πελάτες της για τις πηγές προμήθειας και τις τιμές του καταβάλλει. Αυτό κατέληξε, αυτονόητα, στον τερματισμό των εμπορικών τους σχέσεων. Πράγματι, η Tipp-Ex σταμάτησε πλέον να προμηθεύει προϊόντα στην ISA France.

(18) Το 1979 πάντα η ISA France αγόρασε, επανειλημμένα, προϊόντα από την [...] και τα μεταπώλησε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Όταν πληροφορήθηκε το γεγονός αυτό, η Tipp-Ex, απηύθυνε πολλά τέλεξ όχι μόνο στην [...] αλλά επίσης στην Burotex, στην Esveha-Rijam και στην Tipp-Ex (Leslie McLean), για να παρακινήσει τους αποκλειστικούς διανομείς τα συμμορφωθούν με την εμπορική πολιτική της, η οποία συνίστατο στο να μην πραγματοποιεί προμήθειες σε επιχειρήσεις που προβαίνουν σε παράλληλες εισαγωγές, με σκοπό να προστατεύσει κατά τρόπο απόλυτα σίγουρο τις περιοχές της σύμβασης. Η Επιτροπή διαπίστωσε σχετικά με το θέμα αυτό να περιστατικά που περιλαμβάνονται στα σημεία 19 έως 24.

(19) Στις 29 Αυγούστου 1979 η Tipp-Ex κατήγγειλε με τέλεξ στους εμπόρους αποκλειστικής διανομής της

στο Βέλγιο, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ολλανδία ότι γίνονται επανεισαγωγές από γερμανούς πελάτες σε τιμές πολύ κατώτερες από τις τοπικές τιμές και υπογράμμισε ότι αυτό θα είχε άμεσες συνέπειες για τον εν λόγω διανομέα. Η Tipp-Ex δήλωνε, μεταξύ άλλων, στο τέλεξ αυτό ότι, αφενός, δεν θα προμηθεύει κανέναν εξαγωγέα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αν δεν πιστοποιήσει, μέσω της φορτωτικής, ότι το εμπόρευμα έχει αποσταλεί πράγματι στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα και, ότι αφετέρου, έχει αποφασίσει, λόγω των παράλληλων εισαγωγών, να εφαρμόζει σε κάθε αποστολή έναν ειδικό κώδικα για κάθε χώρα.

(20) Στις 31 Αυγούστου 1979 η Tipp-Ex ζήτησε από την [...] να διαπιστώσει την πηγή προμήθειας της ISA France για τα προϊόντα Tipp-Ex. Το τέλεξ που έστειλε καταλήγει με την ακόλουθη φράση: «We hope that you are able to help us to cut out the parallel market».

(21) Στις 5 Οκτωβρίου 1979 η Tipp-Ex γνωστοποίησε στους εμπόρους αποκλειστικής διανομής ότι η [...] προμήθευσε προϊόντα Tipp-Ex στην ISA France και ότι αυτή η εταιρεία, για την οποία είναι γνωστό ότι εφαρμόζει τιμές κάτω του κόστους, τα μεταπώλησε σε ένα γερμανό διανομέα. Σε αυτό το τέλεξ, η Tipp-Ex θέτει το ερώτημα κατά πόσον είναι συνετό για έναν έμπορο αποκλειστικής διανομής να θέτει κατ' αυτό τον τρόπο σε κίνδυνο το δικαίωμά του και είναι αντιπρόσωπος, και τελειώνει αναγγέλοντας ότι θα υπάρξουν συνέπειες.

(22) Σε τέλεξ που συμπληρώνει το προαναφερόμενο, η Tipp-Ex ανήγγειλε στην [...] ότι παύει τις προμήθειές της. Στις 12 Οκτωβρίου 1979 η Tipp-Ex ανακάλεσε προσωρινά αυτήν την απόφασή της αλλά κατήργησε μια έκπτωση σε είδος ύψους 10 % στην τιμή πώλησης, την οποία χορηγούσε προηγουμένως στη [...]. Η [...] αντέδρασε αυξάνοντας από 10 έως 20 % τις τιμές που πρότεινε στην ISA France.

(23) Αυτό προκάλεσε τη σύγκρουση μεταξύ της [...] και της ISA France επειδή η τελευταία θεώρησε ότι η αύξηση της τιμής ήταν το αποτέλεσμα συμφωνίας μεταξύ της [...] και της Tipp-Ex, για να την εμποδίσουν να συνεχίσει τις παράλληλες εισαγωγές της. Στη συνέχεια, η ISA France διέκοψε τις προμήθειές της από τη [...] για περίοδο η οποία, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή, κάλυψε όλο το 1980. Κατά το διάστημα αυτό, η ISA France πέτυχε να προμηθεύεται προϊόντα Tipp-Ex από γερμανό χονδρέμπορο ο οποίος, φοβούμενος τις κυρώσεις εκ μέρους της Tipp-Ex, πραγματοποιούσε τις προμήθειες με καλυμένο τρόπο.

(24) Μόνο στις αρχές του 1981 κατέστη δυνατό να γίνουν συγκεκριμένες διαπραγματεύσεις μεταξύ της [...] και της ISA France. Η [...] αρνήθηκε να προμηθεύει αυτή η ίδια την ISA France, αλλά τόνισε ότι δεν πρόκειται να προβάλει αντιρρήσεις αν η ISA France προμηθευτεί μεγάλες ποσότητες προϊόντων Tipp-Ex από μια επιχείρηση που αγοράζει από τη [...]. Πάντως, δεν κατέληξαν σε καμία συμφωνία επειδή η ISA France έκρινε ότι οι τιμές που της προσφέρθηκαν ήταν πολύ υψηλές.

(25) Στις 20 Νοεμβρίου 1981 η Tipp-Ex ανακάλεσε τελικά το δικαίωμα αποκλειστικής διανομής της [...] για τη Γαλλία από τις 31 Δεκεμβρίου 1981 και το ανέθεσε από τις 4 Ιανουαρίου 1982 στην Beiersdorf. Σύμφωνα με τις δηλώσεις της ISA France, ένας από τους βασικούς λόγους αυτής της απόφασης ήταν το γεγονός ότι η ISA France προμηθευόταν προϊόντα από τη [...]. Η Tipp-Ex, από την πλευρά της, διευκρίνισε ότι προέβη στην καταγγελία επειδή η [...] δεν εξεπλήρωνε δεόντως τις υποχρεώσεις της όσον αφορά την προώθηση των πωλήσεων και είχε πραγματοποιήσει πολύ χαμηλό κύκλο εργασιών με τους γάλλους χονδρέμπορους. Πάντως, από τα πρακτικά μιας δικής αστικού δικαίου που έγινε από την Tipp-Ex το 1982 κατά της [...], προκύπτει ότι τα ανεπαρκή αποτελέσματα που πραγματοποίησε η [...] αποτελούν οπωσδήποτε έναν από τους λόγους καταγγελίας.

(26) Η Επιτροπή συμπεραίνει, από την προαναφερόμενη συμπεριφορά της [...], ότι η επιχείρηση, υποχωρώντας στις σημαντικές πιέσεις που ασκήθηκαν από την Tipp-Ex, υποχρεώθηκε το Οκτωβρίο του 1979 να συμφωνήσει, τουλάχιστον εν μέρει, με τα μέτρα που η Tipp-Ex ήθελε να λάβει κατά της ISA France.

Τον Οκτώβριο 1979 η [...] αύξησε κατά πολύ τις προσφορές τιμών στην ISA France και έπαψε για ένα διάτημα, ιδιαίτερα το 1980, τις προμήθειές της στην ISA France. Το γεγονός ότι στις αρχές του 1981 η [...] δήλωσε ότι είναι διατεθειμένη να ανεχθεί το γεγονός ότι η ISA France μπορεί να αγοράζει μεγάλες ποσότητες προϊόντων από άλλους εμπόρους αποδεικνύει, μεταξύ άλλων, ότι η [...] συνέχισε να συμμορφώνεται με την αξίωση της Tipp-Ex να μην προμηθεύει αυτή η ίδια επιχειρήσεις, για τις οποίες είναι γνωστό ότι προβαίνουν σε παράλληλες εισαγωγές. Πράγματι, η προμήθεια από άλλον έμπορο είναι διαφορετική από την άμεση αγορά από έμπορο αποκλειστικης διανομής, επειδή τότε προστίθεται συμπληρωματικό περιθώριο κέδους. Τέλος, ο τερματισμός των συμβατικών σχέσεων από την Tipp-Ex στο τέλος του 1981 δεν αντιτίθεται στο γεγονός ότι η [...] υποστήριζε για ένα διάστημα, από τον Οκτώβριο του 1979 μέχρι τις αρχές του 1981, την επιχειρηματική πολιτική της Tipp-Ex, η οποία απέβλεπε στον κατακερματισμό της αγοράς.

(27) Από το 1982 έως το Φεβρουάριο του 1984, η ISA France αγόραζε τα προϊόντα Tipp-Ex από την BDF tesa. Η ISA France ισχυρίζεται ότι η BDF tesa της επέβαλε δυσμενείς τιμές και ότι από τις 2 Μαρτίου 1984 δεν ήταν πλέον δυνατόν να προμηθεύεται τα προϊόντα Tipp-Ex από την BDF tesa.

(28) Η έρευνα αποκαλύπτει, όμως, ότι η BDF tesa δεν διέκοψε τις εμπορικές σχέσεις με την ISA France, αλλά ότι με επιστολή στις 2 Μαρτίου 1984, τις ανέστειλε προσωρινά. Αυτό συνέβη, αφού η ISA France τη επείλησε ότι θα προσφύγει «στις ευρωπαϊκές αρχές», επειδή η BDF tesa δεν την είχε ενημερώσει σχετικά με μια ιδιαίτερα ευνοϊκή διαφημιστική προσφορά. Πράγματι, σε μεταγενέστερες παραγγελίες της ISA France, η BDF tesa έκανε προσφορές, ιδιαίτερα τον Απρίλιο και τον Ιούνιο 1984, με όρους τους οποίους χορηγεί μόνο στους πιό αποδοτικούς χονδρέμπορους. Η ISA France δεν έκανε χρήση των προσφορών αυτών.

(29) Δεν μπόρεσε, επίσης, να διαπιστωθεί ότι η BDF tesa είχε επιβάλει στην ISA France τιμές δυσμενείς σε σχέση με άλλους χονδρέμπορους. Όταν η BDF tesa ανέλαβε τη διανομή των προϊόντων Tipp-Ex, από τις 4 Ιανουαρίου 1982, συνειδητοποίησε ότι εξαρτάται έντονα από την ISA France. Γι' αυτό το λόγο προσέφερε, κατ' αρχήν στην ISA France, όπως είχε κάνει προηγούμενα και η [...], τιμές ιδιαίτερα ευνοϊκές (συμπεριλαμβανόμενης έκπτωσης 25 % για εξειδικευμένο χονδρικό εμπόριο, παρά το γεγονός ότι η ISA France δεν παρέχει τις συνήθεις υπηρεσίες χονδρέμπορου), γεγονός το οποίο έθετε την επιχείρηση αυτή σε πιό προνομιακή θέση από εκείνη των άλλων συγκρίσιμων χονδρεμπόρων. Μεταξύ άλλων, η ISA France αγοράζει μόνο 3 από τα 65 είδη της γκάμας Tipp-Ex και συγκεκριμένα τα προϊόντα ταχείας πώλησης.

(30) Εξαιτίας αυτής της κατάστασης, που παρατηρήθηκε κατά την διάρκεια των πρώτων μηνών του 1982, η Beiersdorf έκρινε απαραίτητο να καταργήσει μεσοπρόθεσμα το ανταγωνιστικό προνόμιο της ISA France σε σχέση με άλλους χονδρέμπορους και, ως εκ τούτου, να προσαρμόσει τους ειδικούς όρους που είχαν χορηγηθεί στην ISA France στους συνήθεις όρους που παρέχονται στους εξειδικευμένους χονδρέμπορους. Όταν η BDF tesa πέτυχε να μειώσει την εξάρτησή της από την ISA France διευρύνοντας το σύστημα διανομής της, οι όροι που είχαν χορηγηθεί στην ISA France προσαρμόστηκαν, στο τέλος του 1982 με αρχές του 1983, με τους όρους που είχαν προσφερθεί στους άλλους χονδρέμπορους.

(31) Η έρευνα της Επιτροπής επέτρεψε, πάντως, να διαπιστωθεί ότι τα μέτρα που έλαβε η BDF tesa — τουλάχιστον κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξάμηνου του 1982 — είχαν επίσης σαν στόχο να εμποδίσουν την ISA France να προβαίνει σε επανεισαγωγές στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

(32) Αυτό το συμπέρασμα προκύπτει από τα ακόλουθα έγγραφα της Beiersdorf:

Σε τέλεξ της 13ης Μαΐου 1982, η Beiersdorf ανακοινώνει στην BDF tesa τα ακόλουθα: «Δεδομένου ότι οι προμήθειές σας στην ISA θέτουν σοβαρά σε κίνδυνο τη συνεργασία και τις σχέσεις με την Tipp-Ex, πρέπει να βρεθεί αμέσως μια λύση. Αν δεν είναι δυνατόν, για νομικούς λόγους, να παύσετε τις προμήθειες πρέπει να παύσετε να εφαρμόζετε ειδικές τιμές ...».

Με επιστολή στις 15 Ιουνίου 1982, στην BDF tesa, η Beiersdorf διαπιστώνει ότι η θυγατρική της δεν έχει ακόμα διορθώσει τις τιμές της και απαιτεί άμεση αύξηση των τιμών, επειδή κινδυνεύει σημαντικά η συνεργασία με την Tipp-Ex αν η ISA France συνεχίσει να έχει τη δυνατότητα να εξάγει χάρις στις τιμές που εφαρμόζονται από τον BDF tesa.

Τέλος, στις 2 Αυγούστου 1982, η Beiersdorf έδωσε επίσημη εντολή στη θυγατρική της να μην προμηθεύει πλέον την ISA France με ειδικούς όρους, δεδομένου ότι αυτός ο πελάτης δεν τήρησε την υπόσχεσή του να μην εξάγει τα προϊόντα Tipp-Ex. Οι ειδικοί όροι μπορούν να χορηγηθούν μόνο σε μεγάλους πελάτες για τους οποίους είναι βέβαιο ότι δεν θα εξάγουν.

(33) Από ένα από τα προαναφερόμενα έγγραφα μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η Tipp-Ex παρενέβη επανειλημμένα στην Beiersdorf με σκοπό να εμποδίσει τις παράλληλες εισαγωγές που πραγματοποιούσε η ISA France. Φαίνεται, επίσης, ότι η Beiersdorf δήλωσε ότι ήταν διατεθειμένη να βοηθήσει την Tipp-Ex να επιτύχει αυτό το σκοπό. Αυτή η συμφωνία προκύπτει, επίσης, από το γεγονός ότι η Beiersdorf διαβίβασε στον ιδιοκτήτη της Tipp-Ex αντίγραφο της προαναφερόμενης επιστολής, την οποία απηύθυνε στις 2 Αυγούστου 1982 στην BDF tesa.

(34) Τον Ιανουάριο 1984 η ISA France ζήτησε από τη βέλγικη επιχείρηση αποκλειστικής διανομής Burotex να της υποβάλλει προσφορά για ορισμένα είδη Tipp-Ex. Παρόμοια αίτηση απηύθυνε προς την Tipp-Ex (Leslie McLean), που είναι αποκλειστικός διανομέας στη Μεγάλη Βρετανία. Η Burotex παρέπεμψε την ISA France στην BDF tesa. Η βρετανική εταιρεία δεν έδωσε απάντηση.

Η Επιτροπή δεν μπόρεσε να διαπιστώσει αν η Tipp-Ex παρενέβη για να παρακινήσει τους αποκλειστικούς διανομείς της να υιοθετήσουν μια τέτοια στάση.

(35) Το Μάιο 1984 η ISA France ζήτησε από την Tipp-Ex να της υποβάλλει προσφορά για σημαντική ποσότητα ειδών Tipp-Ex «με τιμή εξόδου από το εργοστάσιο Φρανκφούρτης». Η Tipp-Ex αρνήθηκε να δώσει συνέχεια σ' αυτή την παραγγελία, επικαλούμενη τη σύμβαση αποκλειστικής διανομής που είχε συνάψει με την Beiersdorf.

Β) *Συμπεριφορά έναντι της VIHO*

(36) Στις 24 Ιουλίου 1984 η επιχείρηση VIHO συντάχθηκε με την καταγγελία της ISA France και δήλωσε ότι και αυτή είχε αντιμετωπίσει δυσκολίες να προμηθευτεί προϊόντα Tipp-Ex και ότι αποκλείστηκε από κάθε πηγή προμήθειας έξω από τη χώρα της.

(37) Αυτή η δήλωση είναι αντιφατική στο μέτρο που η επιχείρηση στην απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 1984 αναγνωρίζει ότι προμηθεύεται προϊόντα Tipp-Ex από το 1982 από μια θυγατρική του ολλανδού αποκλειστικού διανομέα της Tipp-Ex, την Esveha-Rijam, καθώς και από ολλανδούς, βέλγους, γερμανούς, γάλλους και βρετανούς διανομείς, οι οποίοι δεν είναι αποκλειστικοί διανομείς της Tipp-Ex.

(38) Πάντως, η Esveha-Rijam έθεσε τέλος στις προμήθειες προς την VIHO το 1984. Η Επιτροπή δεν μπόρεσε να διαπιστώσει με την απαιτούμενη βεβαιότητα, κατά πόσον υπήρχε μια συμφωνία σχετικά με το θέμα αυτό μεταξύ της Tipp-Ex και της Esveha-Rijam.

(39) Το Μάιο 1984, η VIHO ζήτησε από την Tipp-Ex να της υποβάλλει προσφορά για μεγάλη ποσότητα

προϊόντων με τιμή εξόδου εργοστασίου. Η Tipp-Ex παρέπεμψε, κατ' αρχήν, την VIHO στον ολλανδό αποκλειστικό διανομέα. Στην αλληλογραφία που ακολούθησε, η VIHO δήλωσε ότι ο κατασκευαστής είναι υποχρεωμένος να προβεί στην προμήθεια σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1983/83 της Επιτροπής (1) καθώς και με την ανακοίνωση της Επιτροπής στον τύπο σχετικά με την υπόθεση «La Maison des Bibliothèques» της 12ης Ιανουαρίου 1984. Το Νοέμβριο 1984 η Tipp-Ex έκανε τελικά προσφορά, στην οποία ανακοίνωσε στη VIHO την τιμή με την οποία προμηθεύει έναν αγοραστή με τον οποίο δεν είχε συνάψει σύμβαση εξουσιοδοτημένου διανομέα. Η VIHO δεν έδωσε όμως συνέχεια σ' αυτή προσφορά επειδή οι τιμές της φάνηκαν πολύ υψηλές.

(40) Η VIHO έλαβε αρνητικές απαντήσεις σε πολλές αιτήσεις προμηθειών που απηύθυνε από το Μάιο έως τον Οκτώβριο 1984 σε διάφορους αποκλειστικούς διανομείς της Tipp-Ex. Η Burotex παρέπεμψε την VIHO στον ολλανδό αποκλειστικό διανομέα. Η Tipp-Ex (Leslie McLean) δεν απήντησε και η BDF tesa δήλωσε ότι αντιπροσωπεύει την Tipp-Ex στη Γαλλία και δεν εξάγει.

Όσον αφορά τη συμπεριφορά αυτών των αποκλειστικών διανομέων, η Επιτροπή δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Tipp-Ex παρενέβη για να παρακινήσει τους αποκλειστικούς διανομείς να μην κάνουν καμία προσφορά, όσον αφορά τις παραγγελίες της VIHO.

Ε. **Ουσιαστικά επιχειρήματα των καταγγελομένων επιχειρήσεων**

α) *Tipp-Ex*

(41) Η Tipp-Ex δήλωσε ότι, μέχρι το 1982, δεν εγνώριζε ούτε το άρθρο 85 της συνθήκης, ούτε τον κανονισμό αριθ. 67/67/ΕΟΚ της Επιτροπής (2), ούτε τις αποφάσεις που δημοσιεύθηκαν από την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Οι νομικές της γνώσεις περιορίζονταν στην πεποίθησή της ότι ήταν, από άποψη αστικού δικαίου, υποχρεωμένη έναντι των αποκλειστικών της διανομέων, να σεβαστεί τις συμβάσεις αποκλειστικής διανομής.

(42) Το 1982, όταν άρχισαν οι σχέσεις με τη Beiersdorf, η Tipp-Ex ανέθεσε σε ένα δικηγόρο να επεξεργαστεί μια σύμβαση τύπο, για να βασίσει τις σχέσεις της με τους αποκλειστικούς της διανομείς σε «άψογες νομικές βάσεις». Η Tipp-Ex συνειδητοποίησε για πρώτη φορά τα προβλήματα που θα μπορούσαν να τεθούν στο επίπεδο του δίκαιου των συμπράξεων, μόνο μετά από τις εξηγήσεις που έδωσε αυτός ο δικηγόρος και μετά από την αλληλογραφία που αντήλλαξε με τη Beiersdorf σχετικά με το θέμα αυτό.

(43) Μέχρι τη δημοσίευση της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) αριθ. 1983/83 και (ΕΟΚ) αριθ. 1984/83 της Επιτροπής της 22ας Ιουνίου 1983 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών αποκλειστικής διανομής και αποκλειστικής προμήθειας (3), η Tipp-Ex πίστευε ότι η συγκεκριμένη σύμβαση τύπος υπαγόταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ. Άρχισε όμως να αμφιβάλει, αφού έλαβε γνώση αυτής της ανακοίνωσης, και αποφάσισε να υποβάλει τη συμβαση εξουσιοδοτημένου διανομέα στην Επιτροπή, αλλά ανέβαλε αυτή την κοινοποίηση, ενόψει των ελέγχων στους οποίους σκόπευε να προβεί αργότερα η Επιτροπή.

(44) Εξάλλου, η Tipp-Ex ισχυρίστηκε ότι δεν μπορεί να της καταλογιστεί ευθύνη, δεδομένου ότι στηρίχθηκε στη γνωμοδότηση δικηγόρου, ο οποίος αφιέρωσε σημαντικό χρόνο — με τις υψηλές αμοιβές που συνεπάγεται το γεγονός αυτό — για τη μελέτη των νομικών προβλημάτων που προέκυπταν. Ήταν πεπεισμένη ότι ενεργούσε με τρόπο απόλυτα νόμιμο με σκοπό να υπερασπισθεί νόμιμα συμφέροντα. Κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας της σύμβασης αποκλειστικης διανομής και των διαπραγματεύσεων με τη BDF tesa, ο δικηγόρος της τη διαβεβαίωσε ότι τα αμφισβητούμενα άρθρα 14 και 20 της σύμβασης τύπου ήταν νόμιμα.

β) *Beiersdorf*

(45) Η Beiersdorf υποστηρίζει ότι στο ισχύον κείμενο της σύμβασης εξουσιοδοτημένου διανομέα, που περιλαμβάνει ειδικούς περιορισμούς των προμηθειών σε κράτη μέλη της Κοινότητας μόνο στο άρθρο 14 παράγραφος 1 πρώτη φράση και όχι στην τρίτη φράση και στο άρθρο 20, υπήρχε κάποιο λάθος σύνταξης, το οποίο διαπιστώθηκε μόνο κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας. Η επιχείρηση απέδειξε ότι η νομική της υπηρεσία πραγματοποίησε τις ίδιες προσθήκες στο άρθρο 14 παράγραφος 1 τρίτη φράση και στο άρθρο 20 παράγραφος 1 των σχεδίων σύμβασης της 5ης Νοεμβρίου 1982 και της 8ης Φεβρουαρίου 1983 που προτάθηκαν από την Tipp-Ex. Στο οριστικό σχέδιο σύμβασης που απεστάλη από την Tipp-Ex στην Beiersdorf στις 20 Ιουλίου 1983 δεν είχαν συμπεριληφθεί οι προσθήκες στα άρθρα 14 και 20 που προτάθηκαν από την Beiersdorf. Το γεγονός αυτό όμως διέφυγε της προσοχής των υπαλλήλων της Beiersdorf. Η Επιτροπή δεν πείστηκε από αυτή την εξήγηση την οποία έδωσε η Beiersdorf στην απάντησή της σχετικά με τα σημεία της καταγγελίας και κατά την ακρόαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1986. Όπως προκύπτει από τα πρακτικά αυτής της ακρόασης, τα πρόσωπα που υπέγραψαν το οριστικό κείμενο σύμβασης εξ ονόματος της Beiersdorf γνώριζαν καλά το περιεχόμενο του εγγράφου το οποίο υπέγραψαν.

(1) ΕΕ αριθ. L 173 της 30. 6. 1983, σ. 1.
(2) ΕΕ αριθ. 57 της 25. 3. 1967, σ. 849/67.
(3) ΕΕ αριθ. C 101 της 13. 4. 1984, σ. 2.

(46) Η Beiersdorf παρουσίασε, τέλος, κατά την ακρόαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1986, τη συμπληρωματική στη σύμβαση εξουσιοδοτημένου διανομέα συμφωνία, η οποία είχε στο μεταξύ συναφθεί και με την οποία τροποποιήθηκαν οι αμφισβητούμενες διατάξεις των άρθρων 14 και 20. Στις 11 Σεπτεμβρίου 1986 η Tipp-Ex ανακοίνωσε την πρόθεσή της να υποβάλει εκ νέου αίτηση αρνητικής πιστοποίησης.

γ) Οι άλλες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις

(47) Η Burotex, Esveha-Rijam και Tipp-Ex (Leslie McLean) ισχυρίστηκαν ουσιαστικά ότι, στο μέτρο που δεν ανταποκρίθηκαν στις παραγγελίες της ISA France και της VIHO, διαβίβασαν αυτές τις παραγγελίες στην Tipp-Ex, ότι δεν ανέλαβαν καμία υποχρέωση έναντι της Tipp-Ex όσον αφορά αυτούς τους πελάτες και ότι στο μέλλον θα τηρούν απόλυτα τις διατάξεις της συνθήκης ΕΟΚ σε θέματα ανταγωνισμού.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Α. Άρθρο 85 παράγραφος 1

Οι συμφωνίες

(48) Η Tipp-Ex και οι αποκλειστικοί διανομείς στην Κοινότητα [...], Beiersdorf, Burotex, Esveha-Rijam, Tipp-Ex (Leslie McLean) είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 85. Οι προφορικές και γραπτές συμφωνίες, που συνάφθηκαν μεταξύ της Tipp-Ex και των διανομέων της (συμπεριλαμβανόμενων των συμβάσεων εξουσιοδοτημένου διανομέα), είναι συμφωνίες κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου. Οι γραπτές συμφωνίες συνάφθηκαν με τη μορφή που περιγράφεται στα άρθρα 14 και 20. Οι υπογράψαντες γνώριζαν το περιεχόμενο της σύμβασης και ήσαν έτοιμοι να προβούν σε δήλωση σύμφωνη με το περιεχόμενο αυτό. Τα μέτρα που είχαν ληφθεί από την Tipp-Ex, τουλάχιστον από το 1979, κατ' εφαρμογή και με βάση τις συμβατικές σχέσεις της με τους διανομείς για να εμποδιστούν οι παράλληλες εισαγωγές στα κράτη μέλη της Κοινότητας εντάσσονται σ' αυτές τις συμφωνίες.

(49) Όπως δήλωσε επανειλημμένα και το Δικαστήριο (βλέπε ιδίως απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1983 στην υπόθεση 107/82 AEG Telefunken [1]) και απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1985 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 25 και 26/84, Ford Werke [2]), η συμπεριφορά μιας επιχείρησης δεν αποτελεί μονομερές μέτρο εξαιρούμενο της εφαρμογής του άρθρου 85, όταν εντάσσεται στη συμβατική σχέση μεταξύ ενός κατασκευαστή και των διανομέων του. Μεταξύ της Tipp-Ex και των εξουσιοδοτημένων διανομέων της είχε συναφθεί συμφωνία. Όλοι οι εξουσιοδοτημένοι διανομείς δέχτηκαν την πολιτική της Tipp-Ex όσον αφορά την αμοιβαία εδαφική προστασία που αποτελεί, ως εκ τούτου, συστατικό στοιχείο της σύμβασης. Όσον αφορά το θέμα αυτό, είναι αδιάφορο αν αυτή η εμπορική πολιτική είναι σύμφωνη με τα επιμέρους συμφέροντα των διανομέων.

(50) Αυτή η συμπεριφορά της Tipp-Ex και των διανομέων της αποτελεί εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Οι περιορισμοί του ανταγωνισμού

(51) Οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές περιορίζουν τον ανταγωνισμό στο μέτρο που ο στόχος τους συνίσταται στο να εμποδίσουν τους αγοραστές να πραγματοποιούν εξαγωγές. Στην περίπτωση των γραπτών συμφωνιών, αυτό προκύπτει ήδη από το κείμενο των άρθρων 14 και 20 των συμβάσεων εξουσιοδοτημένων διανομέων και όσον αφορά τις προφορικές συμφωνίες, από τον τρόπο εφαρμογής τους τουλάχιστον από το 1979.

(52) Η Tipp-Ex εξάρτησε την προμήθεια των διανομέων της στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καθώς και των αποκλειστικών διανομέων της στη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο από τον όρο ότι δεν θα προμηθεύουν προϊόντα στους πελάτες για τους οποίους γνωρίζουν ή μπορούν να υποθέσουν, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών, ότι θα τα μεταπωλήσουν σε άλλα κράτη μέλη της Κοινότητας. Η Tipp-Ex εκδήλωσε επανειλημμένα τη θέλησή της να ακολουθήσει εμπορική πολιτική που αποβλέπει στην εξασφάλιση απόλυτης εδαφικής προστασίας στους αποκλειστικούς της διανομείς. Μεταξύ άλλων, η Tipp-Ex άσκησε ισχυρές πιέσεις σε ορισμένους διανομείς, ιδιαίτερα στη [...], και τους απείλησε με κυρώσεις, τις οποίες μερικές φορές επέβαλε, για να σταματήσουν να προμηθεύουν την καταγγέλουσα επιχείρηση ISA France, για την οποία ήταν γνωστό ότι προέβαινε σε παράλληλες εισαγωγές. Η [...] υπεχώρησε, τουλάχιστον εν μέρει, σ' αυτές τις πιέσεις. Η Tipp-Ex άσκησε, επίσης, έμμεσες πιέσεις σε άλλους αποκλειστικούς διανομείς πληροφορώντας τους για το γεγονός αυτό. Αυτοί θα έπρεπε να εκλάβουν τις ανακοινώσεις της Tipp-Ex σχετικά με την υπόθεση [...]/ISA France σαν αυστηρή προειδοποίηση εναντίον κάθε πώλησης σε διανομείς που πραγματοποιούν παράλληλες εισαγωγές ή εξαγωγές. Η συνέχιση των συμβατικών σχέσεων μεταξύ της Tipp-Ex και των αποκλειστικών διανομέων Burotex, Esveha-Rijam και Tipp-Ex (Leslie McLean) αποδεικνύει ότι αυτές οι επιχειρήσεις δέχθηκαν να συμμορφωθούν με τις επιθυμίες της Tipp-Ex.

(53) Η Beiersdorf, αφότου ανέλαβε την αποκλειστική διανομή των προϊόντων Tipp-Ex στη Γαλλία από τις 4 Ιανουαρίου 1982, υποστήριξε και αυτή επίσης, τουλάχιστον για ένα διάστημα, τα μέτρα κατακερματισμού των αγορών που είχε λάβει η Tipp-Ex, ιδιαίτερα δε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1982.

(54) Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι η κατάργηση των ιδιαίτερων όρων για την ISA France ήταν επίσης δικαιολογημένη για λόγους σχετικούς με την πολιτική διανομής. Η Beiersdorf είχε σαν πρόθεση να προσαρμόσει τους ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους που

(1) Συλλογή Δεκεμβρίου 1983, σ. 3151.
(2) Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί.

είχαν χορηγηθεί στην ISA France με τους όρους που χορηγούσε σε ανάλογους χονδρέμπορους, έτσι ώστε αυτοί οι τελευταίοι να μη βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και να στηρίξει τις πωλήσεις στη Γαλλία σε ευρύτερη βάση. Η ISA France δεν είχε και δεν έχει κανένα δικαίωμα, βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας και λόγω των δραστηριοτήτων της στο διεθνές εμπόριο, να τυγχάνει ευνοϊκότερης μεταχείρισης από άλλους διανομείς οι οποίοι έχουν συγκρίσιμο επίπεδο πωλήσεων.

(55) Πάντως, σύμφωνα με τη Beiersdorf, η προσαρμογή αυτή έπρεπε να γίνει σταδιακά, δεδομένου ότι στις αρχές του έτους 1982 η ISA France αποτελούσε σημαντικό αγοραστή προϊόντων Tipp-Ex στη Γαλλία. Για το λόγο αυτό, η Beiersdorf ήταν διατεθειμένη να συνεχίσει σε μια πρώτη φάση, να προμηθεύει την ISA France με τους ίδιους ιδιαίτερα ενοϊκούς όρους, με την υπόσχεση όμως ότι η ISA France δεν θα πραγματοποιούσε εξαγωγές προς την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τις περιοχές που είχαν παραχωρηθεί σε άλλους αποκλειστικούς διανομείς. Μόνο αφότου η ISA France έπαψε έκδηλα να τηρεί αυτόν τον περιορισμό, η Beiersdorf υποχρέωσε τη γαλλική θυγατρική της να καταργήσει άμεσα και δραστικά τους ειδικούς όρους, τους οποίους παρείχε στην ISA France (βλέπε σημείο 32).

(56) Κατά την ακρόαση, η Beiersdorf δήλωσε ότι η κατάργηση των ειδικών όρων δικαιολογείται αποκλειστικά από λόγους σχετικούς με την πολιτική πωλήσεων. Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με το σημείο αυτό. Λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες παρεμβάσεις του ιδιοκτήτη της επιχείρησης, η Beiersdorf γνώριζε ότι η Tipp-Ex είχε ύψιστο συμφέρον να καταπολεμήσει τις «διαταραχές της αγοράς» που προκαλούσε η ISA France. Δεδομένου ότι η Beiersdorf ενδιαφερόταν ιδιαίτερα να έχει καλές σχέσεις με το νέο της αντισυμβαλλόμενο, οι συμβαλλόμενοι συμφώνησαν ότι η ISA France δεν έπρεπε πλέον να έχει τη δυνατότητα να εξάγει προς άλλα κράτη μέλη της Κοινότητας. Αυτή η συμφωνία προκύπτει, εξάλλου, από το γεγονός ότι η Beiersdorf διαβίβασε στον ιδιοκτήτη της επιχείρησης Tipp-Ex αντίγραφο των εσωτερικών οδηγιών που απευθύνθηκαν στη BDF tesa (βλέπε σημείο 33).

(57) Το γεγονός ότι η κατάργηση των ειδικών όρων στηρίζεται σε πολιτική διανομής, που σαφώς δικαιολογείται μεσοπρόθεσμα, δεν αποκλείει το γεγονός ότι τα μέτρα που ελήφθησαν από το Μάιο του 1982 έως τις αρχές του 1983 αποτελούσαν επίσης το αντικείμενο συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ της Beiersdorf και της Tipp-Ex. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρόκειται για έναν καθαρά υποκειμενικό δευτερεύοντα στόχο των συγκεκριμένων μέτρων, αλλά για στόχο που έχει ουσιαστική σχέση με τον ανταγωνισμό, ως προς τον οποίο επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων και ο οποίος έχει αυτόνομη σημασία, ανεξάρτητα από τα κριτήρια που αφορούν την πολιτική της διανομής και που ενέπνευσαν τα μέτρα αυτά.

(58) Ένα άλλο μέσο που χρησιμοποίησε η Tipp-Ex για να επιτύχει την απόλυτη εδαφική προστασία ήταν η αξίωσή της να της παρέχονται λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον τελικό παραλήπτη του αποστελλόμενου εμπορεύματος και να πραγματοποιούνται έλεγχοι μετά την παράδοση. Η Tipp-Ex το διατύπωσε αυτό καθαρά στους αποκλειστικούς της διανομείς (βλέπε σημείο 19).

(59) Οι διαπιστώσεις της Επιτροπής, όσον αφορά τα κωλύματα που δημιουργήθηκαν πραγματικά, επιτρέπουν να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές είχαν όχι μόνο σαν στόχο αλλά επίσης και σαν αποτέλεσμα να περιορίσουν αισθητά τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά.

Ειδικά για τις συμβάσεις αποκλειστικού διανομέα

(60) Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 1 των συμβάσεων αποκλειστικής διανομής που συνάφθηκαν με τη Beiersdorf και την Tipp-Ex (Leslie McLean), η Tipp-Ex αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην προμηθεύει τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης σε αυτόνομους διανομείς, για τους οποίους γνωρίζει ή μπορεί να υποθέσει, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων, ότι έχουν την πρόθεση να τα μεταπωλήσουν στην περιοχή που έχει παραχωρηθεί σε έναν αποκλειστικό διανομέα. Αυτό καταλήγει πράγματι στην υποχρέωση της Tipp-Ex να απαγορεύει στους αυτόνομους διανομείς της να εξάγουν τα προϊόντα που τους προμηθεύει. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου, η Tipp-Ex αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιβάλει στους αποκλειστικούς διανομείς της όλες τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 14 της σύμβασης τύπου.

(61) Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 14, οι αποκλειστικοί διανομείς αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην πωλούν τα προϊόντα που αναφέρονται στη σύμβαση σε πελάτες που έχουν την έδρα τους εκτός της περιοχής της σύμβασης, εξαιρουμένων των κρατών μελών της Κοινότητας (παράγραφος 1). Όσον αφορά τα κράτη μέλη που βρίσκονται εκτός της περιοχής της σύμβασης, οι δύο επιχειρήσεις αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην ασκούν δραστηριότητες πωλήσεων σε αυτές τις χώρες (παράγραφος 2). Μεταξύ άλλων, η τρίτη φράση της εν λόγω παραγράφου αναφέρει ότι «ο εξουσιοδοτημένος διανομέας αναλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση να μην πωλεί τα προϊόντα που αναφέρονται στη σύμβαση σε αγοραστές για τους οποίους γνωρίζει ότι έχουν την πρόθεση να τα μεταπωλήσουν εκτός της περιοχής της σύμβασης». Αυτή η συμπληρωματική υποχρέωση αφορά εμφανώς, σύμφωνα με τη διατύπωση και το πνεύμα του άρθρου 14 παράγραφος 1, τόσο τις τρίτες χώρες όσο και τα κράτη μέλη της Κοινότητας. Αποσκοπεί και αυτή, επίσης, να υποχρεώσει τον αποκλειστικό διανομέα να απαγορεύει στους πελάτες του να εξάγουν τα προϊόντα που τους προμηθεύει.

(62) Οι διατάξεις των άρθρων 20 και 14 της σύμβασης τύπου έχουν εμφανώς σαν στόχο να εξασφαλίσουν απόλυτη εδαφική προστασία, αφενός, για την Tipp-Ex στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και, αφετέρου, για τους αποκλειστικούς διανομείς στις περιοχές που τους παραχωρήθηκαν. Αποβλέπουν στο να μην προμηθεύονται τα προϊόντα Tipp-Ex οι διανομείς, όπως η καταγγέλλουσα, για τους οποίους είναι γνωστό ότι επιθυμούν να τα μεταπωλήσουν σε άλλες περιοχές της σύμβασης. Τέλος,

αυτές οι διατάξεις έχουν σαν στόχο να εμποδίσουν τους εισαγωγείς που πραγματοποιούν παράλληλες εισαγωγές να καλύψουν τις ανάγκες τους από άλλους αποκλειστικούς διανομείς ή από τους μεταπωλητές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Εμπόδια στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών

(63) Οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ της Tipp-Ex και των αποκλειστικών διανομέων της στην Κοινότητα, καθώς και οι συμβάσεις εξουσιοδοτημένου διανομέα που συνάφθηκαν το 1983 ήταν και είναι δυνατόν να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών με τον περιορισμό των παράλληλων εισαγωγών και εξαγωγών.

(64) Το άρθρο 85 παράγραφος 1 μπορεί, συνεπώς, να εφαρμοστεί τόσο όσον αφορά τις συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ της Tipp-Ex και των αποκλειστικών διανομέων της, έτσι όπως εφαρμόστηκαν τουλάχιστον από το 1979, όσο και όσον αφορά τις συμβάσεις εξουσιοδοτημένου διανομέα του έτους 1983.

Β. **Κανονισμός αριθ. 67/67/ΕΟΚ**

(65) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ οι συμφωνίες αποκλειστικής διανομής εξαιρούνται κατά γενικό τρόπο από την απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1 όταν πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από αυτόν τον κανονισμό. Αυτός ο κανονισμός δεν ισχύει πλέον από την 1η Ιουλίου 1983, αλλά σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού ΕΟΚ) αριθ. 1983/83 οι κανόνες που περιλαμβάνονται σ' αυτόν συνεχίζουν να ισχύουν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1986 το αργότερο για συμφωνίες που έχουν συναφθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1984.

(66) Οι συμφωνίες αποκλειστικής διανομής, όπως τουλάχιστον εφαρμόστηκαν από το 1979, δεν μπορούν να τύχουν της απαλλαγής που προβλέπεται από τον κανονισμό αριθ. 67/67/ΕΟΚ δεδομένου ότι επιβάλλουν στους συμβαλλόμενους υποχρεώσεις που περιορίζουν τον ανταγωνισμό, οι οποίες υπερβαίνουν τους περιορισμούς που επιτρέπονται από το άρθρο 1 παράγραφος 1 και το άρθρο 2 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού.

Εξάλλου, αυτές οι συμφωνίες ενδέχεται να περιορίσουν τη δυνατότητα των ενδιάμεσων εμπόρων και των τελικών καταναλωτών να προμηθεύονται τα προϊόντα Tipp-Ex από άλλους μεταπωλητές στο εσωτερικό της κοινής αγοράς, γεγονός το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχείο β) του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ καθιστά τον κανονισμό ανεφάρμοστο.

(67) Οι συμβάσεις εξουσιοδοτημένου διανομέα του 1983 δεν πληρούν και αυτές επίσης τις προϋποθέσεις του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ. Οι διατάξεις του άρθρου 20 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 τρίτη φράση έχουν σαν σκοπό να εξασφαλίσουν στους συμβαλλόμενους μια εκτεταμένη εδαφική προστασία που δεν προβλέπεται στον κανονισμό αριθ. 67/67/ΕΟΚ. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού, απαλλάσσεται μόνο η υποχρέωση του κατασκευαστή να προμηθεύει μόνον τον αποκλειστικό διανομέα στην περιοχή της σύμβασης. Δεν ισχύει το ίδιο όσον αφορά την προβλεπόμενη στη σύμβαση υποχρέωση του εξουσιοδοτημένου διανομέα να προστατεύει τον αποκλειστικό διανομέα και τον κατασκευαστή από τον ανταγωνισμό, ακόμα και τον έμμεσο, εμπορικών επιχειρήσεων που πραγματοποιούν παράλληλες εισαγωγές.

(68) Εξάλλου, από τα προαναφερόμενα δεν μπορεί να εξαχθεί, αντίθετα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, ότι όλοι οι διανομείς έχουν δικαίωμα να προμηθεύονται από τον κατασκευαστή. Η απόφαση του κατασκευαστή να μην προμηθεύει άμεσα έναν μεταπωλητή εγκατεστημένο στην περιοχή που έχει παραχωρηθεί σε αποκλειστικό διανομέα δεν είναι αυτή καθαυτή αξιοκατάκριτη, στο μέτρο που ο μεταπωλητής μπορεί να αναζητήσει άλλες πηγές προμήθειας στην κοινή αγορά (βλέπε επίσης άρθρο 3 στοιχείο β) του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ).

Γ. **Άρθρο 85 παράγραφος 3**

(69) Μόνο στις 7 Μαρτίου 1985, δηλαδή μετά την έρευνα της Επιτροπής, η Tipp-Ex υπέβαλε αίτηση για τή χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού αριθ. 17 και κοινοποίησε τη σύμβαση τύπο του εξουσιοδοτημένου διανομέα σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού, η ενδεχόμενη απόφαση απαλλαγής δεν μπορεί να καλύψει την περίοδο που προηγείται της κοινοποίησης.

(70) Επιπλέον, η σύμβαση τύπος που κοινοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου 1985 δεν πληροί ούτε και αυτή τις προϋποθέσεις απαλλαγής που προβλέπονται από το άρθρο 85 παράγαρφος 3. Ειδικότερα, δεν αποδεικνύεται ότι ο περιορισμός των δυνατοτήτων ανταγωνισμού των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν παράλληλες εισαγωγές ή εξαγωγές (βλέπε σημεία 60, 61 και 62) είναι απαραίτητος για να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη βελτίωση της διανομής των προϊόντων.

Δ. **Άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 17**

(71) Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή μπορεί, αν διαπιστώσει παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85, να υποχρεώσει με απόφαση τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να θέσουν τέλος στη διαπιστωθείσα παράβαση.

(72) Φαίνεται ότι είναι απαραίτητο να υποχρεωθεί η Tipp-Ex και οι αποκλειστικοί της διανομείς, στη Γαλλία, το Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ολλανδία, αφενός, να θέσουν τέλος στις διαπιστωθείσες παραβάσεις και, αφετέρου, να μην λάβουν μέτρα που να έχουν τον ίδιο στόχο ή το ίδιο αποτέλεσμα. Η απόφαση που υποχρεώνει τους ενδιαφερόμενους να θέσουν τέλος στις παραβάσεις δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτι-

κές μεταξύ της Tipp-Ex και της [...], δεδομένου ότι αυτές τερματίστηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 1981 με την αποχώρηση της [...]. Για το λόγο αυτό η παρούσα απόφαση δεν απευθύνθηκε στη [...].

Ε. Άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17

(73) Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλλει, με απόφαση, στις επιχειρήσεις πρόστιμα ύψους 1 000 μέχρι ενός εκατομμυρίου ECU ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από καθεμία από τις επιχειρήσεις που έχουν συνεργήσει στην παράβαση όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παράβασης, και η διάρκειά της.

(74) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επιβολή προστίμου στην Tipp-Ex είναι δικαιολογημένη στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η παράβαση του άρθρου 85 παράγραφος 1 διαπράχθηκε εκ προθέσεως. Πράγματι, η Tipp-Ex γνώριζε ότι οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές είχαν σαν στόχο να εμποδίσουν τις παράλληλες εισαγωγές ή εξαγωγές και να εξασφαλίσουν απόλυτη εδαφική προστασία. Δεν αγνοούσε, ως εκ τούτου, ότι συγκεντρώνονταν οι υλικές προϋποθέσεις απαγόρευσης του άρθρου 85 παράγραφος 1. Το γεγονός αυτό πρέπει να θεωρηθεί βέβαιο, δεδομένου ότι η Επιτροπή και το Δικαστήριο έχουν διαπιστώσει, στη νομολογία, τον παράνομο χαρακτήρα τέτοιων συμφωνιών.

(75) Η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό του προστίμου για την Tipp-Ex, έλαβε υπόψη της ιδιαίτερα τα ακόλουθα σημεία:

α) οι πρακτικές που αποτελούν το αντικείμενο της συγκεκριμένης απόφασης συνιστούν σοβαρή παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού της συνθήκης ΕΟΚ, δεδομένου ότι εμποδίζουν σε σημαντικό βαθμό την ενοποίηση των αγορών της Κοινότητας·

β) η διαπιστωθείσα παράβαση, που συνίσταται σε ενεργό πολιτική κατακερματισμού των αγορών, διήρκεσε τουλάχιστον από το 1979 ως το 1982·

γ) η Tipp-Ex είναι επιχείρηση μεσαίου μεγέθους, η οποία, καταβάλλοντας συμαντικές προσπάθειες και προβαίνοντας σε μεγάλες οικονομικές δαπάνες, καθιερώθηκε στις ευρωπαϊκές αγορές·

δ) η Tipp-Ex προσπάθησε από το 1982 να στηρίξει τη σχέση της με τους αποκλειστικούς διανομείς σε μια απρόσβλητη νομική βάση, δεδομένου ότι ανέθεσε σε νομικό σύμβουλο να επεξεργαστεί σύμβαση αποκλειστικής διανομής, η οποία συνάφθηκε για πρώτη φορά κατά τα τέλη του 1983.

Από την άλλη πλευρά, η Tipp-Ex δεν έλαβε υπόψη της τις τροποποιήσεις που προτάθηκαν επανειλημμένα από τη Beiersdorf στο σχέδιο σύμβασης σχετικά με τους συμπληρωματικούς περιορισμούς του άρθρου 14 παράγραφος 1 τρίτη φράση και του άρθρου 20 παράγραφος 1, όσον αφορά τα κράτη μέλη της Κοινότητας·

ε) μετά την έναρξη της έρευνας, η Tipp-Ex δήλωσε ότι ήταν διατεθειμένη να θέσει τέλος στις εμφανώς ασυμβίβαστες με τους κανόνες του ανταγωνισμού της συνθήκης ΕΟΚ πρακτικές και να τροποποιήσει, κατά περίπτωση, τις αμφισβητούμενες διατάξεις των συμβάσεών της του εξουσιοδοτημένου της διανομέα.

(76) Πρόστιμο πρέπει επίσης να επιβληθεί στη Beiersdorf. Αυτή η επιχείρηση συμμετείχε ενεργά, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1982, στην πολιτική του κατακερματισμού των αγορών της Tipp-Ex. Οι υπεύθυνοι εγνώριζαν εμφανώς οτι τα ληφθέντα μέτρα δεν συμβιβάζονταν με το άρθρο 85 και ότι είχαν επίσης σαν στόχο να εμποδίσουν τις παράλληλες εισαγωγές και εξαγωγές της ISA France. Αυτή η διαπίστωση δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι η Beiersdorf είχε από την πλευρά της ιδιαίτερο συμφέρον να αυξήσει σταδιακά τις τιμές πώλησης στην ISA France (βλέπε σημεία 29 και 30), γεγονός το οποία έπρεπε έμμεσα να περιορίσει τα περιθώρια δράσης που διέθετε η ISA France, ώστε να προβαίνει σε παράλληλες εξαγωγές. Πράγματι, όπως προκύπτει από τα δικά της έγγραφα, η Beiersdorf έλαβε αυτά τα μέτρα μετά από αίτηση της Tipp-Ex και σε συμφωνία με αυτήν την τελευταία, και τα μέτρα αυτά είχαν επίσης σαν άμεσο στόχο να εμποδίσουν την ISA France να προβαίνει σε παράλληλες εξαγωγές.

(77) Αυτές οι διαπιστώσεις δεν μεταβάλλονται από το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων σχετικά με τη σύμβαση εξουσιοδοτημένου διανομέα, η Beiersdorf είχε προτείνει να προσαρμόσει τη σύμβαση στις διατάξεις του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ. Αφενός μεν η σύμβαση εξουσιοδοτημένου διανομέα είχε συναφθεί τον Δεκέμβριο του 1983, αφετέρου δε οι συμβαλλόμενοι δεν έδρασαν βάσει της σύμβασης διανομής που επρόκειτο να συναφθεί, αλλά στο πλαίσιο συγκεκριμένης συμφωνίας μεταξύ του ιδιοκτήτη της επιχείρησης Tipp-Ex και της διεύθυνσης του τμήματος των προϊόντων Tesa στην Beiersdorf.

(78) Εξάλλου, η Επιτροπή δεν παραγνωρίζει το γεγονός ότι η ευθύνη της Beiersdorf όσον αφορά τους περιορισμούς του ανταγωνισμού περιορίζεται σημαντικά από το γεγονός ότι στην πράξη η συγκεκριμένη επιχείρηση υποχρεώθηκε να υποχωρήσει στις πιέσεις που ασκήθηκαν από την Tipp-Ex.

Λόγω αυτού του εξηρτημένου ρόλου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το πρόστιμο που πρέπει να επιβληθεί σ' αυτή την επιχείρηση θα πρέπει να είναι σημαντικά κατώτερο από εκείνο που επιβλήθηκε στην Tipp-Ex.

(79) Η Επιτροπή δεν προτίθεται να επιβάλει πρόστιμα στους άλλους αποκλειστικούς διανομείς. Πρόκειται για μικρές επιχειρήσεις που δεν ακολούθησαν την πολιτική που εφήρμοζε η Tipp-Ex παρά εν μέρει μόνο και με επιφύλαξη και μόνο μετά από τις πιέσεις που ασκήθηκαν. Έχοντας υπόψη την επιμονή με την οποία η Tipp-Ex καταπολέμησε το παράλληλο εμπό-

ριο, αυτές οι επιχειρήσεις είχαν δίκαιο να θεωρούν ότι σε περίπτωση άρνησής τους, η Tipp-Ex θα τους αφαιρούσε την αποκλειστική διανομή, όπως εξάλλου έκανε στην περίπτωση της [...]. Κατά τα άλλα, πέρα από τη γενική έγκρισή τους όσον αφορά την πολιτική που ακολουθούσε η Tipp-Ex, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να διαπιστώσει αν αυτοί οι αποκλειστικοί διανομείς είχαν πραγματικά συμφωνήσει με την Tipp-Ex να μην προμηθεύουν τις δύο καταγγέλουσες επιχειρήσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές με τις οποίες η Tipp-Ex αφενός, και οι αποκλειστικοί της διανομείς Beiersdorf, Burotex, [...], Esveha-Rijam και Tipp-Ex (Leslie McLean) αφετέρου, έχουν αναλάβει την υποχρέωση να σταματήσουν τις πωλήσεις σε πελάτες που μεταπωλούν τα προϊόντα της σύμβασης σε άλλα κράτη μέλη, συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ.

Άρθρο 2

Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις πρέπει αμέσως να θέσουν τέλος στις παραβάσεις που περιγράφονται στο άρθρο 1, αν δεν το έχουν ήδη πράξει, και να αποφεύγουν να λαμβάνουν μέτρα που έχουν τον ίδιο στόχο ή το ίδιο αποτέλεσμα.

Άρθρο 3

Η αίτηση απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ για τη σύμβαση τύπο του εξουσιοδοτημένου διανομέα που κοινοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου 1985 απορρίπτεται.

Άρθρο 4

Τα ακόλουθα πρόστιμα επιβάλλονται στις εξής επιχειρήσεις:

— Tipp-Ex Vertrieb GmbH & Co KG: πρόστιμο ύψους 400 000 ECU,

— Beiersdorf AG: πρόστιμο ύψους 10 000 ECU.

Αυτά τα πρόστιμα πρέπει να καταβληθούν σε προθεσμία τριών μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης στους ακόλουθους λογαριασμούς της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

α) αριθ. 262.00.64910 Sal. Oppenheim & Cie Untersachsenhausen 4 D-5000 Köln — Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες — ECU (για τις πληρωμές σε ECU)·

β) αριθ. 260.00.64910 Sal. Oppenheim & Cie Untersachsenhausen 4 D-5000 Köln — (για τις πληρωμές σε γερμανικά μάρκα).

Το πρόστιμο δημιουργεί αυτοδίκαια αξίωση καταβολής τόκων από τη λήξη της προαναφερόμενης προθεσμίας. Το επιτόκιο, είναι το επιτόκιο αυξημένο κατά τρία και μισό σημεία, που εφαρμόζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας για τις συναλλαγές του σε ECU την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα κατά τη διάρκεια του οποίου εκδόθηκε η παρούσα απόφαση, δηλαδή 10 %.

Σε περίπτωση πληρωμής στο εθνικό νόμισμα των επιχειρήσεων προς τις οποίες απευθύνεται η παρούσα απόφαση, σε γερμανικά μάρκα, η μετατροπή πραγματοποιείται με την ισοτιμία που ισχύει την προηγούμενη της καταβολής ημέρα.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις εξής επιχειρήσεις:

1. Tipp-Ex Vertrieb GmbH & Co KG,
   Eschborner Landstraße 135,
   D-6000 Frankfurt/M. 94·
2. Beiersdorf AG,
   Unnastraße 48,
   D-2000 Hamburg 20·
3. Burotex SA,
   Tollaan/Av. du Péage 65,
   B-1940 St. Stevens-Woluwe·
4. Esveha-Rijam BV,
   NL-2400 AE Alphen a/d Rijn·
5. Tipp-Ex (Leslie McLean) Limited,
   5, Crawley Hill,
   GB-Camberley-Surrey GU 15 2DD.

Η παρούσα απόφαση αποτελεί εκτελεστό τίτλο κατά την έννοια του άρθρου 192 της συνθήκης ΕΟΚ.

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 1987.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής